

The background of the cover is a photograph of a school building with large windows, partially obscured by lush green trees. In the foreground, there is a garden with various plants, including tall purple and white flowers and green foliage.

ЗЕЛЕНИ КУТАК МОЈЕ ШКОЛЕ

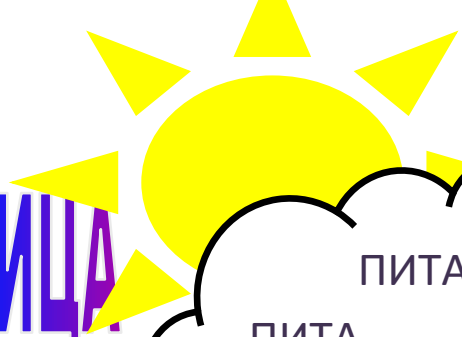
COLȚUL VERDE AL ȘCOLII

Еколошки лист ОШ „Братство и једнство“

Алибунар, издвојено одељење Селеуш

Број 2.

јун 2020.

ПИТАМ СЕ,
ПИТА
ШТА ЈЕ ТО
РЕЦИКЛАЖА?

Шта је то рециклажа?

Рециклирање је издвајање материјала из отпада и његово поновно коришћење. **Рециклажа** укључује сакупљање, издвајање, прераду и израду нових производа из искориштених ствари или материјала. Веома је важно најпре одвојити отпад према врстама отпадака. Многе отпадне материје се могу поново искористити ако су одвојено сакупљене. **Рециклажа** почиње кад пластичну флашу згњечимо и убацимо у контејнер намењен за одлагање пластике. Након транспорта пластичног отпада до најближег центра за прераду, на машинама за обраду добијамо сировину од које се прави нова амбалажа, играчке, делови за аутомобиле...

Од искоришћеног папира из канцеларије након прераде добијамо нови папир на којем се штампају новине или кутије...

Отпад од хране исто можемо направити компост који је одличан за прехрану биљака.

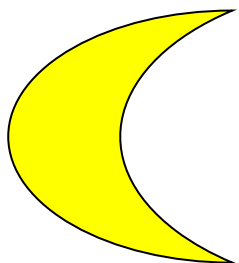
У **рециклирање** спада све што може поново да се искористи, а да се не баца.

Питали смо другаре из наше школе.

Ево неких од њихових одговора.

Рециклажа је кад старе лименке, флаше и картон однесемо у рециклажу, они их прераде и направе нове флаше, играчке и онда их продају.

Милица IV-3

Рециклажа је скупљање старих пластичних флаша и новина.

Ване IV-3

Рециклажа је кад нешто не бациш већ то поново искористиш.

Анђела II-2

То је када од картона направимо робота.

Михајло I-3

Рециклажа је када нешто поново искористиш

Лазар I-3

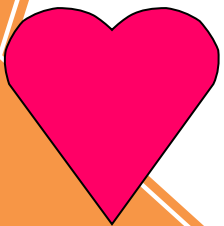
Рециклажа је кад старе лименке, флаше, картоне и новине рециклирамо и онда то иде поново у продавницу и продаје се.

Сара III-3

Рециклажа је кад од картонске кутије направим украсну кутију.

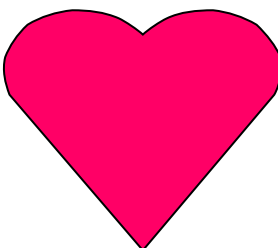
Душица I-3

Рециклажа је када имамо нешто старо и не бацимо, него сачувамо и опет користимо.

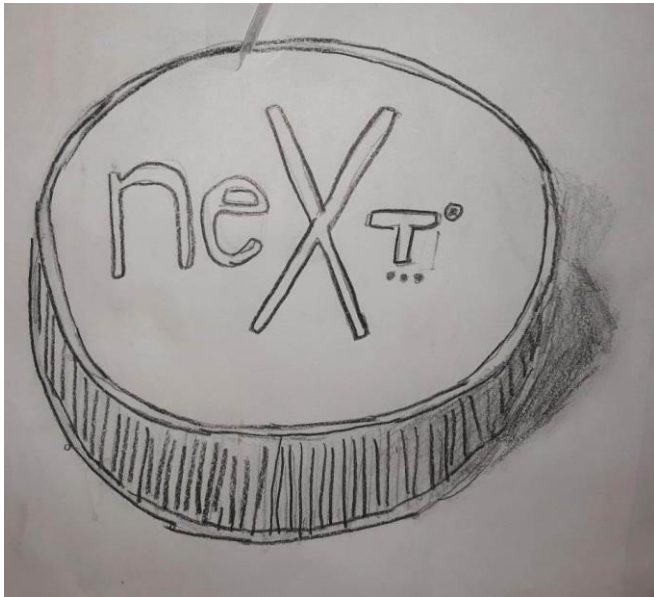
Рециклажа је када од старог папира направимо честитку.

Лазар II-3

Рециклажа је када од старих ствари направимо нове.

Андреј II-3

Да ли сте знали? Да ли сте знали?

Рециклажа је добра за природу и окружење.

Наша школа рециклира празне лименке, пластичне чепове и пластичне флаше.

Ово су неке занимљивости везане за њих.

Да ли сте знали да ЛИМЕНКА...

- може да се рециклира 100% и то бесконачан број пута, а да се ништа не изгуби на квалитету
- коришћена лименка се рециклира и враћа се на полице у радњама већ за 60 дана
- оне могу бити претворене у нове лименке, у алуминијумски тањир, део аутомобила, бицикла...
- од 500 рециклираних лименки може да се направи 1 бицикл.

Да ли сте знали ове чињенице везане за ПЛАСТИКУ ЗА ЈЕДНОКРАТНУ УПОТРЕБУ?

- Она је свуда око нас и у нама ☹️

- **Годишње се произведе 350 милиона тона пластике, а послужила је за једнократну употребу, користи се само једном и онда се баца.**

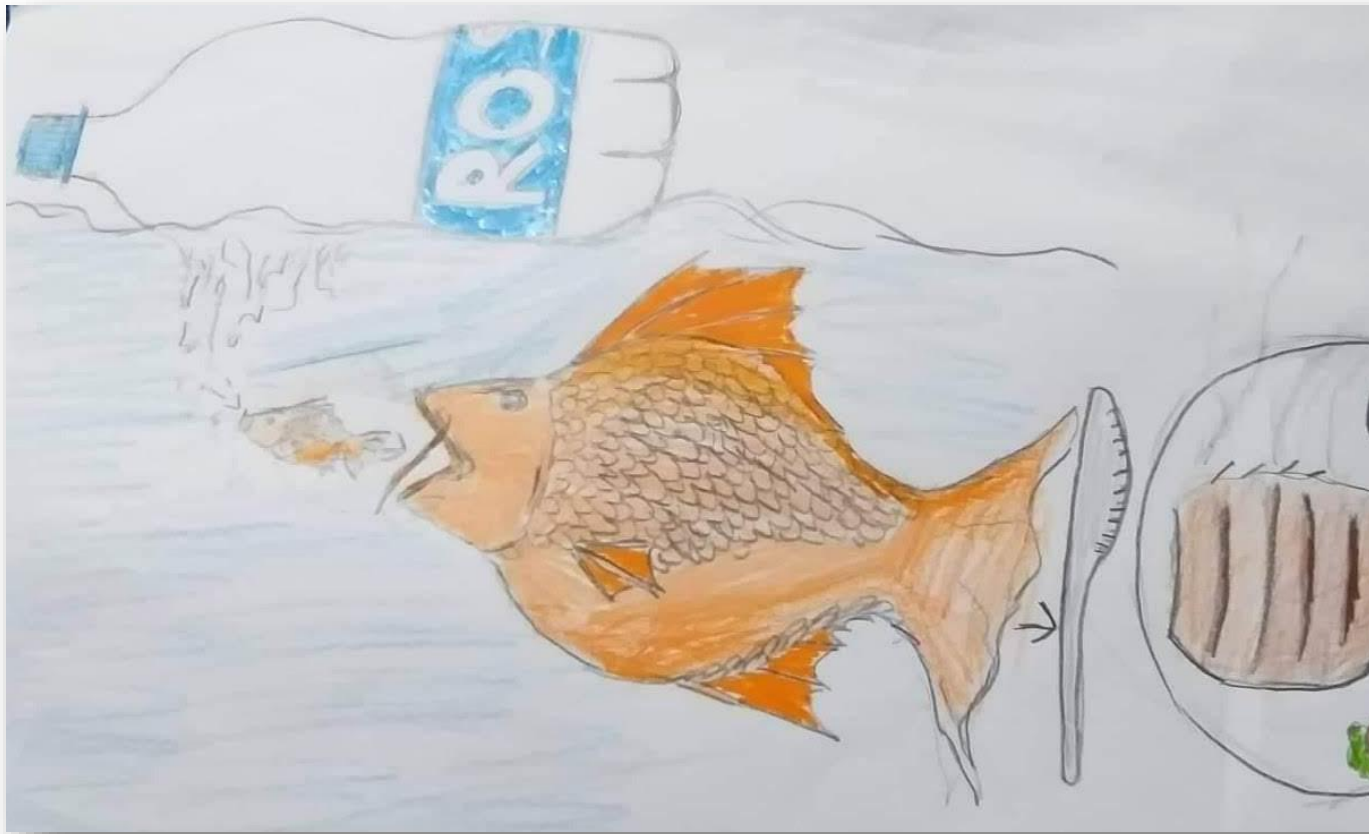
- **Пластика је најтрајнији производ који смо икад направили**

- **Сваки комад пластике направљен до сада још увек је на планети Земљи, осим ако није спаљен.**

- **За последњих 10 година произведено је више него током целог века пре тога.**

- **Током само једне године један човек ове планете искористи 136кг пластике.**
- **Процењује се да се широм света за 1 минут употреби 2 милиона пластичних кеса, а просечно време коришћења кесе је свега 12 минута.**
- **70% пластике бачене у море потоне на дно и ту остане заувек.**
- **Корњаче и делфини не могу да сваре прогутане пластичне кесе.**

- **Парче пластике се под утицајем ултравиолетног зрачења и соли претвара се у микропластичне делове које поједу ситне рибе, с њих затим поједу крупне рибе и тако на крају стижу у наш тањир и јеловник.**

- **Навиком да користимо пластичне производе за једну употребу уништавамо природу, животињске врсте, али и нас саме, јер загађује храну и угрожава здравље људи.**

Биоразградиве кесе у Србији нису биоразградиве

Полиетилен је од 1950. године у масовној употреби, а главни проблем настаје са производом од полиетилена, а то је ПЛАСТИЧНА КЕСА.

Пластична кеса је симбол потрошачке културе која иза себе оставља гомиле отпада. Ове кесе су штетне за животну средину јер се не разграђују у природи, док је њихова рециклажа скупа и тешко изводљива. Пластичне кесе су лаке и мале и као такве не заврше у ђубрету већ у природи где за њихово разграђивање треба између 400 и 1000 година.

У Србији се дневно употреби и баца око 7 милиона пластичних кеса, а у свету сваког минута око 2 милиона. Лако се долази до закључка да постоји велики проблем.

Пластичне кесе изгледају безазлено, лагане су, ветар их носи на велике удаљености. У природи опстају дуго, цепкају се на ситне комаде, али никад не нестају у природи. Под утицајем УВ зрака, распадају се на мале комаде и брзо доспеју у мора и океане и тако чине „пластичну супу“ која плута на дубини до 100 метара.

Велики број животња их прогуута и тако доспеју у ланац исхране.

У Србији се користе обичне (полиетиленске кесе, а њен највећи произвођач је Петрохемија) и кесе са адитивима (то су кесе којима се додаје адитив за оксидациону разградњу и биоразградњу).

Од 1. јануара 2020. године на снази је изbacивање пластичних и увођење биоразградивих кеса. Међутим, дошло се до тога да биоразградиве кесе нису онакве како се очекивало, већ праве већу штету по здравље људи и човекову околину.

Уместо да се разграде у потпуности и не оставе никакву последицу након што одслужи својој сврси, кесе које се нуде, разграђују се на честице невидљиве оку, тако да као такве и даље загађују земљиште, улазе у ланац исхране и завршавају на нашим тањирима.

Тренутно у Србији нема биоразградивих кеса.

Биоразградња значи да се пластични материјал трансформише и разгради под дејством микроорганизама у воду, природне гасове и биомасу.

Ни коришћење папирних кеса није решење. Ове кесе нису проблем као отпад, већ њихова производња захтева више сировина, енергије, што доводи до већег загађења у процесу производње.

Свако од нас може да помогне да се реши овој проблем и то ношењем платненог цегера.

САМ УРАДИ ПРИРОДУ НЕ ЗАГАДИ!

Пре него што решите да своје старе мајице, блузице, фармерице и дуксеве баците у канту, размислите да ли се они могу искористити. Осим да то постану старе крпе за брисање прашине, показаћемо вам како да од старих ствари направите нове и уз мало маште и креативности могу постати оригинални поклони за празник који се ближи, на пример 8. март.

Ово је један од начина како без игле и конца од старе одбачене гардеробе направити нешто ново и корисно, дакле како направити цегер или торбу. За то нам је потребна стара мајица, креда, маказе и креативност 😊

1. Одбачену мајицу раширимо на радни сто и кредом обележимо где ћемо исећи,
2. маказама исечемо рукав, али сечемо рукав тако да будући отвор буде већи него што је сада,
3. Потом исечену страну пребацимо преко неисечене и наместимо мајицу да је пресавијена тачно на половини, да бисмо тако добили тачне димензије по којима сечемо и други рукав,
4. Кад су оба рукава су пресечена и отвори су једнаки, док је мајица још савијена, сечемо отвор око оковратника. Тај отвор, такође, треба да буде знатно шири него што је сада.
5. Кад су сви отвори исечени, раширимо мајицу и треба решити доњи поруб мајице,
6. Када одсечемо поруб при дну мајице, имамо више могућности
7. можемо и **ушити иглом и концем** или кредом или сапуном при дну мајице обележити за дужину и ширину прста и тако **обележавамо ресе, а затим режемо ресе**, затим пресавајамо по дужини мајицу тако да отвор за рукаве сада није са стране него напред и почињемо да везујемо дупле чворове на ресама, спајамо горњу и доњу ресу у дупли чвор, али тако да једну од претходно везаних реса вежемо за наредну ресу коју треба везати у чвор и торба је готова.

Такође, можемо уместо игле и конца користити и силиконски лепак да прилепимо тканину, а посебно украсе. Тако смо од старих заборављених фармерица добили торбицу.

Овако направљену торбу можемо украсити по сопственом укусу, ако сте маштовити могу да буду мала уметничка дела. Можемо ручно ушити иглом и концем или залепити силиконским пиштољем украсе у виду срца, машини, џепова...

Маркером за тканину можемо исписати и жељену поруку, омиљени стих и поносно прошетати оригинални цегер или га поклонити некој особи којој ће улепшати дан и куповину учинити лакшом без шуштања и кидања силних пластичних кеса.

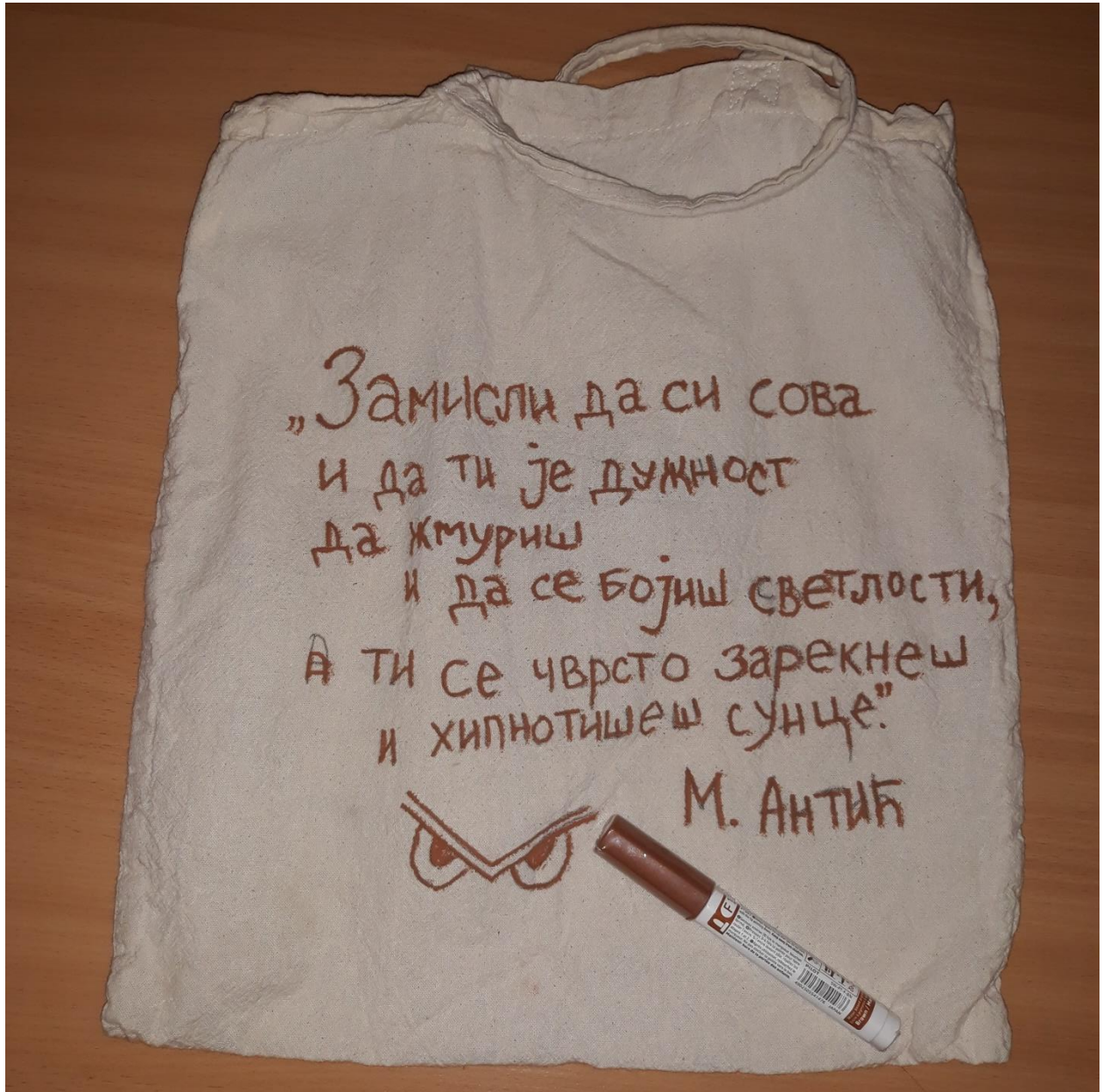
Оваквим сечењем и везивањем реса можемо направити дивне јастучиће од старе одеће, тако што ћемо исцртати жељени облик и на ободу исцртати ресе и пратити исти поступак који је горе наведен. Јастучић напуњен сунђером у облику срца, уместо на депонији може да обрадује нечије срце и тиме буде леп поклон који се не може купити у продавници, јер нема цену.

Ево још једне од наших идеја како да цегере учините још оригиналнијим користећи маркер за текстил, а и тиме поручити свету да штити планету.

Сликааааа цегера

Ево једне од наших идеја како да цегере учинимо још оригиналнијим користећи маркер за тканину и тако поручити свету да штити планету.

ЕКО МУЊА РЕП

**Узми флашу!
Узми чеп!
Да ти живот буде леп!**

**Папири у смећу,
празне флаше тамо крећу.
Ја лименку у траву
бацити нећу!**

**Путеви се граде,
шума се сече.
„То не ваља!“,
моја бака рече.**

**На тераси нашој
играо сам аса
од фабрика и гаса
ко да нема спаса.**

**На гранама сад се
не вијоре кесе.
Из наших ливада не вири
флаша
зато су лепа ова поља наша.**

**Дрво расте,
Зеленило влада.
Ту је наша нова нада.**

стихове „бацао“ Немања Муња Тодоровић и VIII-3

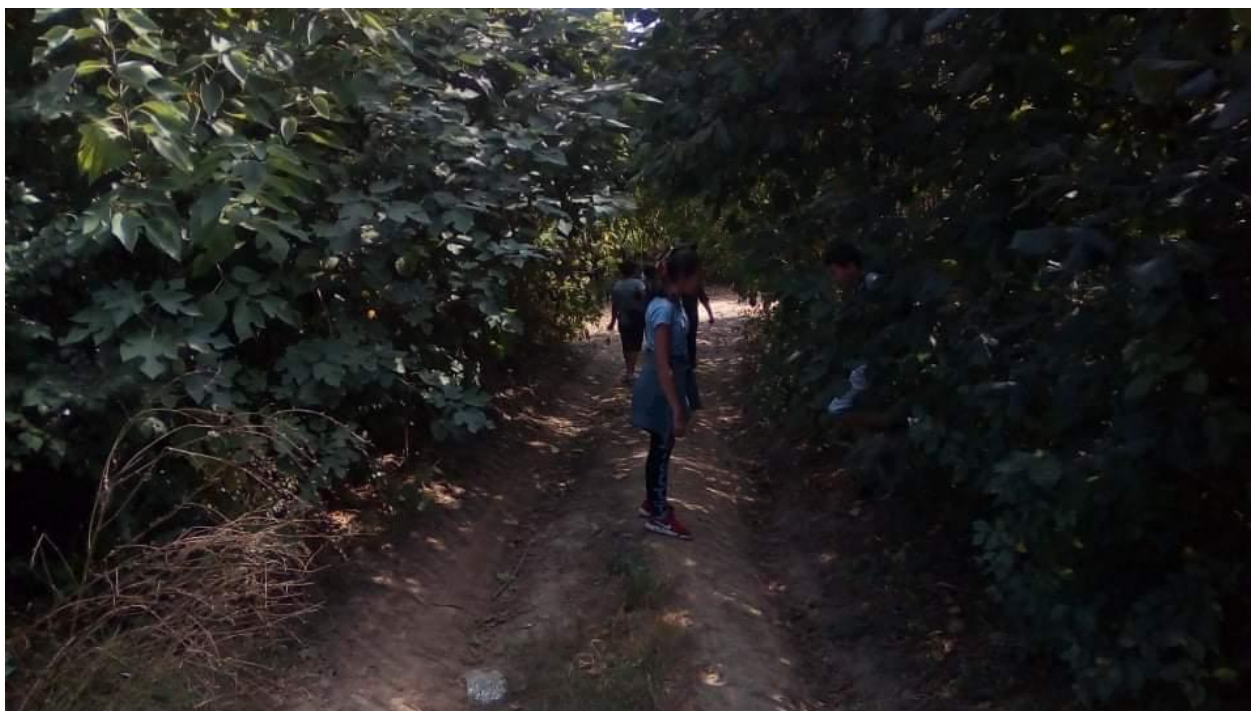

ЕКОЛОШКИ РЕТРОВИЗОР

НАШЕ ДРУЖЕЊЕ У ПРИРОДИ И СА ПРИРОДОМ

Навикнути на нове стилове живота, где време брзо лети, сви ми заборављамо да смо и сами део природе. Водећи се мишљу познатог научника Николе Тесле која каже да „нема ствари која би била тако вредна поучавања као природа“, кренули смо тог септембарског дана у природу.

Скупили смо се испред школе. Сви су нестрпљиви. Крећемо! Прво асфалтом, а потом прашњавим сеоским путем излазимо из села. Баште, воћњаци њиве...

Излазимо на брежуљак наше делиблатске пешчаре. Успут неки обраћају пажњу на биљке, неки виде облаке, неке се поглед губи у даљини... „Ено га, види се Вршачки брег, Карпати. Тамо је Иланџа, родно место Милоша Црњанског...“

Фотографишу пејзаже и панораме мобилним телефоном.

Стигли смо! Игра! Игра какве скоро није било! Багминтон, фризби, одбојка...

„Е, хајде да подигнемо шатор!“ С пуно руку шатор је врло брзо подигнут.

Многима од нас био је прави доживљај постављање шатора и уживање у погледу који се пружа пред нама.

Граби се место у шатору и крећу разне приче! И, замисли нико не држи мобилни телефон.

Сунце добрано одскочило! Време је да се враћамо кући! Пакујемо шатор. Крећемо назад према школи.

Док смо сеоским путем пролазили кроз природу Селеуша, схватили смо да нам за игру треба воље, парче ведрог неба, невероватне приче под шатором и да се можемо дивно играти, а да нам за то није потребан интернет или нека апликација

И одмах се поставља питање: „Када ћемо поново на излет?“ Ово су само неке од фотографија нашег дружења једне суботе у септембру. Тада смо на тренутак послушали шта нам природа шапуће, јер само у природи без телефона и нових технологија можемо да осетимо колико смо повезани са њом.

ОСМОМАРТОВСКИ ШКОЛСКИ ДАР

У нашој школи 6. марта 2020. поводом Дана жена одржана је приредба у којој су учествовали ђаци првог до четвртог разреда.

Овом приликом ученици су песмом, стихом, игром улепшали женама Селеуша овај празник.

Ђаци су стиховима указали на то да се треба сачувати сваки осмех жена, које као и цветови траже негу и љубав.

У лепом ритму и пријатној атмосфери настављен је програм у којем су нас ученици румунских одељења подсетили на нераскидиву везу човека и природе оживљавајући пред нама обред у вези са ивањским цвећем.

За сам крај програма традиционално ученици наше школе поклонили су својим мама и бакама цветове које су израдили ручно од рециклираног материјала. Наставница Дорина Дражила своју креативност годинама уназад преноси на ученике. Учи их да од рециклираног материјала направе цветове за 8. Март, да направе јелку од пластичних зелених флаша и тако се рађа пуно оригиналних идеја како да од ствари које смо већ искористили ученици направе мала ремек дела.

Зато будимо креативни! Чувајмо мајке и велику мајку планету Земљу!

ЕКО ЕКСПЕРИМЕНТ: ОЖИВЉАВАЊЕ ОСМОМАРТОВСКЕ РУЖЕ 2020

Драги наши Зеленборци, борци за зеленије и чистије школе, ово је наш еколошки експеримент инспирисан осмомартовским ружама. Као и сваке године након 8. марта, Дана жена, вазе, саксије и дворишта наших мама и драгих особа буду богатије и лепше за понеки цвет. Међутим, питали смо се шта урадити са дивним резницама ружа након овог празника. Наш задатак је да „оживимо“ резану гранчицу руже и то уз помоћ пластичне флаше и земље.

Дакле за овај експеримент потребно нам је:

1. резница руже
2. празна пластична флаша
3. маказе

4. саксија са земљом

Изданак руже треба исећи да буде дужине око 15 цм, али тако да доњи део резнице буде исечен под углом од 45 степени.

Са гранчице скинути лист руже и цвет. Засадите гранчицу у земљу може то бити башта или земља у саксији.

Залијте водом земљиште. Затим узмите празну пластичну флашу и исеците је по средини.

Део флаше са затварачем користимо да покријемо гранчицу у земљи и тиме ћемо је заштитити од хладног времена.

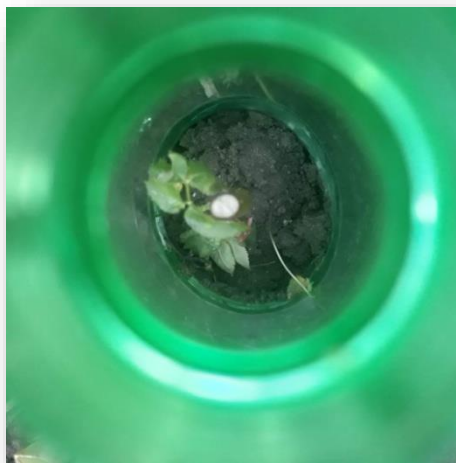

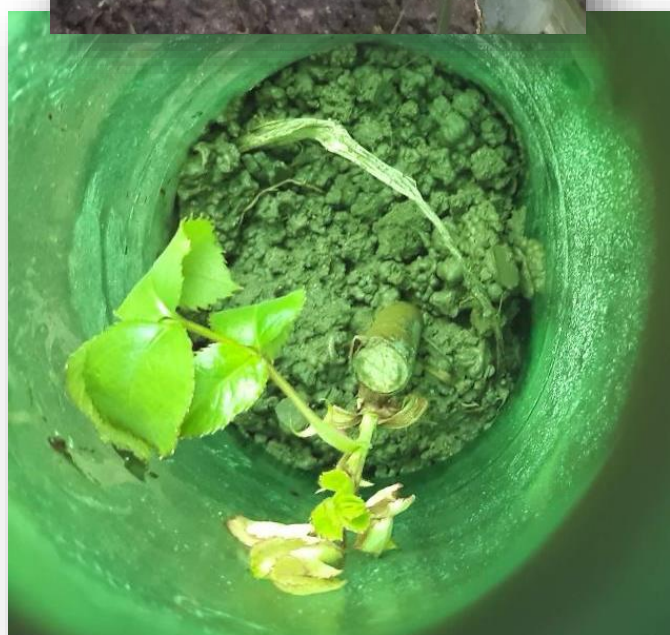
Гранчицу руже заливамо повремено тако што скинемо поклопац флаше и кроз отвор флаше сипамо воду и не склањамо флашу све док се гранчица не пусти жиле. Било би добро да експериментални **ружофранкенштајн** не буде на директном сунцу све време, већ да ,барем један део дана, буде у сенци.

Резултати нашег експеримента

Након недељу дана

Након пар месеци у нашим баштама

Експеримент је успео! Руже су живе и поново ће замирисати у нашој школској башти!

Посебно се захваљујемо колегама и ученицима ОШ „Братство и једниство“ у Селеушу који су се својим трудом и залагањем потрудили у борби за чисту и зеленију школу и да својим зеленилом пуне странице нашег еколошког листа. Овим путем посебну захвалност исказујемо наставнику Миодрагу Чолићу и наставници Драгани Лукић који су својим есејима помогли да наш лист буде богатији информацијама и фотографијама.

Редакција: Босиљка Живановић, Дорина Дражила
Допринели су: Виолета Дадић, Виолета Баба, Елеонора Микља, Милена Гуцу, Михаела Мохан
Графички дизајн: Дорина Дражила, Босиљка Живановић
Директор школе: Оливера Дадић

